

izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja po
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovec 10. decembra 1883.

Št. 23.

Zahvala in prošnja!

Skorej nastopi „Mir“ tretje leto svojega življenja. Odkar je leta 1867 zamrl „Slovenec“ v Celovci, Koroški Slovenci niso imeli svojega časnika. Zgaj pa imajo „Mir“, ki jih podučuje v milem slovenskem jeziku, jim donša novice iz vseh krajev sveta in jim dela kratek čas, razglasuje njih želje in potrebe, odkriva njih rane in bolečine pa tudi brani njih svetinje in pravice.

Da Koroški Slovenci tak časnik imajo, za to gre hvala in zahvala č. gg. rodoljubom, ki niso si le sami naročili, temuč tudi drugih naročnikov nabirali na „Mir“, — ki so nam naznanjali novic in pošiljali dopisov, — ki so nam še clo pomagali z denarnimi darovi.

Vsem tem č. gg. izrekam pred celim svetom naj toplejšo in srčnejšo hvalo in zahvalo!

Tej hvali in zahvali pridenem tudi naj lepšo in ponižnejšo prošnjo za prihodnje leto 1884.

„Mir“ se tiska in razpošilja v 2500 iztisih: to stane veliko dnarja. Tudi se marsikdo oglasi, da bi srčno rad bral „Mir“, da pa ne more plačati naročnine; taka prošnja se nikomur ne odreče. Slednjič se še primeri, da nastane kaka tožba in pravda, ktera zraven drugih sitnost in kazen požre sila veliko dnarja.

Pri vsem tem pa je „Mir“ tako dober kup, da se vse čudi, kako da more zhajati.

Treba je k temu sila veliko naročnikov, pa tudi nekaj darežljivih podpornikov.

Zatorej ponižno prosim:

1. Da nobeden sedajnih naročnikov ne odpade.
2. Da si vsak prizadeva, pridobiti novih naročnikov. Dozdanja skušnja učí, da po farah, kjer kak rodoljub naročevanje v roko vzeme, število naročnikov hitro in veselo narašča. Imamo rodoljube, ki pod enim zavitkom prejmljejo po 15, 20, 30 in 40 iztisov.

Naši ljudje niso tako zvedeni in vajeni, ne vejo, kako se naročuje in kako denar pošilja po pošti, nekteri so tudi daleč od pošte. Radi in veseli plačajo goldinarček, ako jim kak rodoljub seže pod ramo.

3. Cena ostane stara, „Mir“ velja za leto 1 gld., za pol leta 50 kr. Nekaj pa moram prositi! Poština je za vsako številko 1 kr., torej za leto 24 kr., kar znaša za 2500 iztisov 576 gld. To je za nas sila veliko!

Gg. rodoljubi! razdelimo to butaro, več ram jo ložej nosi. Kdor je torej dobre volje, naj naročnini priloži za poštino 24 kr.; gotovo ga to ne bode bolelo, nam pa bode to velika velika pomoč in podpora. Še enkrat povem: Naročnina ostane, kakor je bila dozdej — en goldinar —; kdor pa premišljuje to nizko ceno, kdor pozna in prevdarja denarne razmere Koroških Slovencev, ta mi gotovo ne bode jemal za zlo, da s to prošnjo nadlegujem rodoljube.

4. Nemci in nemškutarji so osnovali nemški „Šulverajn“, ki ne samo po Avstriji, temveč tudi po ptujih deželah, po Nemčiji nabira denarjev in pošilja tiste „Judeževe groše“ in nemške bukve tudi nekterim učenikom in šolam na Slovenskem. Dalje so na Dunaji napravili judovski milijonarji, nekdanji liberalni ministri, državni in deželni poslanci, dohtarji, profesorji in druga taka nemško-liberalna in sedanjemu ministerstvu nasprotna ropotija neko fabrike, kjer se kujeje dopisi in nabirajo denarji. To se vse pošilja vrednikom in časnikom po raznih deželah. Vsem je znano, da se na to izda vsako leto več kot 40.000 goldinarjev.

Tudi „Mir“ je imel te dve leti po vsem Slovenskem, v Zagrebu, Gradci in na Dunaji nekaj dobrotnikov, ki so z denarjem podpirali „Mir“, tako da se je mogel pošiljati tudi tistim ubogim Slovincem na Koroškem, ki se za-nj oglasijo, pa ne morejo plačati naročnine.

Da bode to mogoče tudi prihodnje leto, lepo prav lepo prosim č. gg. rodoljube, da „Miru“ tudi zanaprej ostanejo dobrotniki in podporniki!

Slovenci!

Nasprotniki naši napenjajo vse moči in delajo na vso sapo, da bi z denarji in pravdami naše slovenske časnike zatrli na Koroškem in Štajerskem. Napenjajmo svoje moči, delajmo na vso sapo tudi mi: Ne vdajmo se; vse za Boga, cesarja in domovino!

Andrej Einšpieler.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Svet se suče.) Leta 1878 je podalo 95 duhovnikov prošnjo, naj bi se ljudske šole po slovenskih farah uravnale tako, da bi se šolarji naučili vsaj dobro in urno brati slovenski katekizem. Šla je prošnja na visoko ministerstvo, sami premil. rajni knezoškof dr. Valentin Wiery so jo podprli na vso moč, pa bilo je vse zastoj, vse je ostalo pri starem. Celih pet let — od l. 1878 do

današnje ure so zdihovali, tožili in prosili posamezni gg. kateheti, ni bilo nobene pomoči od nikoder. Marsikteri teb prosilcev je moral slišati in požreti marsiktero grenko, da! še celo ponosnico je dobil in se še zameril: — pa svet se suče in pravica ima svojo moč.

Ni dolgo, kar so premil. knezoškof dr. Peter Funder vsem slovenskim in namešanim dekanijam poslali okrožnico, naj vsi duhovniki ali po samem, vsak zase ali vsi ene dekanije v skupno napišejo svoje pritožbe in želje zastran podučevanja v slovenskem jeziku. To pismo naj se pošlje okrajnemu šolskemu совету s prošnjo, naj se ljudske šole tako uravnajo, da se bojo slovenski otroci tudi dobro naučili svojega matrnega jezika. Ako okrajni šolski svet to prošnjo usliši in šole tako uravnajo — prav in dobro, ako pa ne, naj se pritožba in prošnja pošlje v Celovec škofijstvu, ktero se potem pritoži na višje mesto.

Gospodje kateheti! zdej se Vam ponuja prelepa priložnost, da priborite našim slovenskim šolam boljšo prihodnost, da se bojo naši otroci najprej učili matrnega jezika in potem še le nemškega. Razložite resnično, mirno pa resno, kako je zastran jezika po naših šolah.

Dozdeva se nam, da imajo višje šolske oblasti dobro voljo, pomagati in vstreti našim željam in prošnjam, — pa niso dobro podučeni, kako je prav za prav v naših šolah.

Svet se suče, imamo pri šolskih oblastnih drugih predstojnike. Gosp. baron Schmid-Zabierow, deželni predsednik je v deželnem zboru sam obljubil, da bode na to gledal, da se slovenski otroci naučijo slovensko moliti, brati in pisati; naučni minister gosp. baron Conrad je v svojem nastopnem govoru rekel, da se mladina naj več in naj hitrej nauči v svojem matrnem jeziku; ministerski predsednik gosp. Taaffe je večkrat že rekel, da ne pusti nobenega naroda pritiskati na steno. Glejte! svet se suče, časi so drugi, zatorej gg. duhovniki poprimite se te lepe prilike.

Iz Belaške okolice. (Hudi časi) so nastopili za duhovnike. V šolo na Vratah hodijo otroci iz fare na Vratah in Gorjah. Otroci ti so skorej vsi trdi Slovenci, šola pa je trdo nemška. Gg. duhovnika oba sta morala otroke učiti slovensko brati da so mogli katekizem brati in se krščanskega nauka učiti. To so bile težave, da se Bogu usmili! Kakor glas nebeški so jima donele besede, ki so jih izgovorili preč. gosp. deželni predsednik baron Schmid-Zabierow, da se morajo slovenski otroci v šoli učiti slovensko moliti, brati in pisati. Napravila sta v tem duhu prošnjo in dala jo starišem podpisati. Pa tudi nasprotniki niso mirovali; napeli so vse strune, spisali nasprotno prošnjo, dali jo podpisati svojim pajdašem, večidel tujim svojim delavcem, ja! še nekatere naše slovenske domačine — žalostnega srca smo to slišali! — so zmotili, da so svoj prvi podpis preklicali in zapustili svoja dušna pastirja. Kako se je ta pravda pri vis. c. kr. deželnem šolskem совету zastran šolskega nauka rešila, ni mi še znano. To pa se mi je pripovedovalo kakor gotova resnica, da je duhovnikoma bilo naznanjeno, naj se ne mešata v take zadeve, ne narejata takih prošenj in ne nabirata podpisov.

Človek bi mislil, da sta duhovnika, ki se za

to potegujeta in trudita, naj bi se šola tako vpravljala, da bi se slovenski otroci učili tudi slovenski katekizem brati in tako krščanskega nauka bolj naučili, le spoznala svojo sv. dolžnost in sta hvalevredna. Čudimo se in žalostni smo vsi, da je prišlo drugače, pa njih delo in trud gotovo ne ostane brez sadu.

Iz Apač. (Pobiranje občinske priklade; šolske frajlice.) Res so vsi občinarji Medgorske občine iz srca veseli, da njih g. župan Drobivnik sam pobira občinsko in šolsko priklado. Za župana je to gotovo velika sitnoba in težava. (Slišal sem pripovedovati, da je gosp. Drobivnik bil volje od svoje letne plače odjenjati dvajset goldinarjev, ako bi sosedje dovolili, da bi občinsko in šolsko priklado pobirala c. kr. davkarija v Celovci; pa sosedje niso volje in rajši plačujejo na leto 20 gld. Potem si pa že vsakdo sam izrajta, kako mora Grabštanjarje to veseliti, da jih je njih župan gosp. Seebacher zastran teh priklad izročil c. kr. davkariji v Celovci. Pa naj pravijo Slovenci, kar radi, kaj za to mara nemškoliberalci! — Videl sem v Grabštanji neko gospodično ali frajlico. Srebelo me je, kdo da je. Zvedel sem, da je nova učenica, ki je prišla iz Ljubljane in da zna dobro slovenski. No! sem si mislil, zdej imajo vsaj Slovenko, prej so se v Grabštanji pošiljale trde Nemke, nad katerimi pa kmetje niso imeli veselja. Kaj pa nemškoliberalci porečejo, da so dobili za učenico iz Ljubljane Slovenko, tega ne vem povedati. To sem slišal praviti, da je zavoljo svojega stanovanja si pomoči iskala v Celovci. Zdaj imajo v Grabštanji 3 gg. učenike in 1 učenico; dva učenika sta trda Nemca, in načelnik krajnega šolskega sveta je tudi trd Nemec. Nemške otroke v Grabštanji pa lahko sošteješ na prstih ene roke. Kaj pravi k temu zdrava pedagogika?! —

Iz Pokrške fare. (Romarska cerkev Marija v Dolini. — Posojilnica.) Prav veselo je videti, kako se shajajo milodari za našo romarsko cerkev. Lani je neimenovan dobrotnik podaril veliki zvon, pa še zdaj ne vemo njegovega imena; Bog mu povrni! Pa Bog daj še več dobrotnikov, da bi se še turn postavil. Č. g. stolni dekan so zvon blagoslovili in nam govorili prav ginjlive besede pri tej priložnosti. Letos je dobrotnik iz Sinčevasi podaril novo nebó, ki je stalo 200 gl. Zdaj se pa napravlja novo bandero. Prvi dar 50 gl. je položil neki dobrotnik v Repljah. Pohvaliti se mora mežnar v Dolini, ki pridno zbira darove in po očetovsko skrbi za cerkev. Slovesno pranganje je vsako prvo nedeljo po obiskovanji D. M. Takrat se snide veliko ljudi. — Prav z veseljem smo brali, kar je zadnjič nekdo pisal iz našega kraja, da bi bilo dobro, ko bi se tukaj napravila posojilnica. Res je, da kmet nema kje pomoči iskati, če je v denarni zadregi; če pa v mestu išče denarja, ima potov in stroškov, da polovico posojila zraven zapravi. Imamo poštenega župana, dobre duhovnike in druge trdne možake, ki bi tako posojilnico že napravili in vodili, ko bi jim kdo na roko šel iz začetka in jim pokazal, kako se ta reč osnuje.

Iz Tinjan. (Prenovljena cerkev.) Lepo je bilo pri nas, ko smo blagoslovljali na novo popravljeno našo cerkev. Ta dan so se pripeljali v Tinje naš preuzvišeni gospod knezoškof Petrus, da blagoslovijo cerkvene oltarje, ktere je gospod

Fr. Ozbič, podobar v Celovci, prenovil in prelital tako lepo, da smo vsi zadovoljni. Čisto iz novega je tudi prav mojstersko izdelal podobno blažene D. Marije, ki kinči naš veliki oltar, in pa podobo sv. škofa Valentina, ki vabi stojé zunaj nad velikimi vratmi verne v okusno prenovljeno hišo božjo. Je pa že slovenski umetnik vse pohvale in najtoplejšega priporočila vreden, se moramo pa tudi hvaležnega srca spominjati voditelja vsega podvzetja, gospoda Valentina iz Ličevsi, ki niso le proštne cerkve in njenih podružnic prenoviti dali, ampak tudi proštunjo popravili in vrh tega so tudi prostoren hlev za živino in prijazno stanovanje za družino iz novega postavili. In vsa ta dela nas Tinjčanov le krajcarja niso stala, ampak smo si marsikteri zraven še lepe krajcarje zaslužili. In tudi to, se véda nam je prav po volji. Želimo gospodu oskrbniku za preobilne skrbi zasluženo priznanje, pa tudi milostljivemu in obče ljubljenu gospodu proštu prijateljske roke podajmo z naj toplejšimi voščili.

Iz Spodnjega Roža. (Mlinarske pravice.) Koroški kmet je siromak. Žita smo tako malo pridelali, da ga še za dom ne bo zadosti, živina pa počasi raste, — kje bo kmet jemal denar, da poplača davke? Hudo tepeni pa smo še posebno v takih krajih, kjer nemamo svojih mlinov. Kmet ne vé in menda mlinar tudi ne, koliko moke da mlinarju po postavi gre. Tukaj bi morali župani vmes stopiti in mlinarjem povedati, kakošna je njih pravica in koliko smejo vzeti za svoj trud.

Iz Borovelj. (Nemškutar; — rakova pot! — nova slovenščina. Stara je beseda: „nemškutar“, „nemčur“, „nemškutarica“, „nemčurka“; že od l. 1848 jo beremo in slišimo što in tisočbart. Tako smo od nekdanj krstili tiste ljudi, ki sicer na drage strani morejo biti pošteni in hvalevredni, pa svoj matni slovenski jezik zanemarjajo, zaničujejo, se ga še clo sramujejo, in le v nemščini iščejo svojo čast, srečo in slavo. Takih je tudi tukaj na cente in ti so sami sebi v sramoto in škodo. Videl sem na svoje oči, da sta dva taka nemčurja letela po Borovljah in iskala koga, ki bi jima prebral slovenski list. Prebral in razkladal ga je jima nek učencec iz bližnje Šmarjete, Ali to ni sramota? Pa je tudi dosti pametnih staršev, ki obžalujejo, da se v naših šolah preveč nemškutari: Najprej dobro slovenski, potem pa nemški! Tako bode vsem prav, pa tudi k sreči in česti! — Neka učiteljica, trda Nemka, je šolo obesila na kljuko; na njeno mesto pride Glinjanski učenik, gosp. Janich Gregor. Ta gospod menda gre rakovo pot; v Glinjah je imel večo plačo in je bil šolski voditelj. Čudimo se, zakaj da se je premestil; morebiti to, da je slovenščine le toliko zmožen, kar se je od svoje marnice naučil, kakor smo že brali v nekem časniku? V Borovljah bode gotovo ložej, tam je, kakor se bere v šolskem koledarju za l. 1880, podučni jezik — nemški. Naj tukaj povem, kar sem une dni sam doživel in videl. Nek šolar je sedel pri mizi, bukvice in papir pred seboj in se je jokal. Baram ga, zakaj da veka, in dobim tale odgovor: „Morem nemško nalogo narediti, pa ne zastopim, in ako je jutri v šoli ne oddam, bom pa zaprt!“ Kako more otrok do take šole veselje imeti in šola kaj roditi dobrega sadu?! — Brali smo v zadnjem

številki „Mira“ sostavek: „Očitna povračba časti.“ Nekteri so se smejali, drugi pa jezili in vpili: „To je ja čisto nova slovenščina; ako visokoštudirani dohtarji v Celovci tako znajo slovenski, potem Bog pomagaj!“

Iz Šmarjete v Rožni dolini. (Dvojni brod; obrambe pri Dravi; šolske reči.) V Grabštanji je naša najbližnja železnična postaja. Mi kupčujemo z leseno robo, jo vozimo v Celovec, pa tudi v Grabštanj. Naš gosp. župan v Kočuhu je napravil ladjo na vrvi in svojo robo vozi čez Dravo v Grabštanj in od tod po železnici križem sveta. Tudi poprejšnji brodnik v Goričah je pre naredil svoj brod na vrvi, tako da se zdaj na dveh brodih ročno vozimo čez Dravo. — Vidil sem pri Podgradu obrambe ali širme pri Dravi. „Mir“ je o njih pisal, da se ljudem dozdevajo preslabe in da jih bode Drava vse razdrla. Vozil sem se čez Dravo, ko je bila velika in gnala visoke valove. Pa povem, da so se brambe dobro obnašale in stale trdno kakor skale. — Vendar Bog ve, kaj bode, če pride kaka povodenj. — Med potjo v Grabštanj sem se v Podgradu malo oddehnil in pri tem zvedel marsikaj o šoli v Medgorjah. Drugemale se je vselej lepo s kanceljna v cerkvi oznanilo, da se začne spet ljudska šola. Gosp. fajmošter so še postavili nekaj besed in starše opominjali, naj otroke pridno pošiljajo v šolo. Letos se pa to ni zgodilo, temuč nekdo je zunej cerkve to oklical, kakor licitacijo ali kako prodajo. Ljudje so se čudili in bili nevoljni, pa ne vejo, kdo je tako napeljal. Tudi to ljudi boli in mrmrajo, da se otroci še ob nedeljah in praznikih potikajo po vseh kotih v cerkvi in okoli cerkve. Čudno in narobe se nam to dozdeva; zakaj bi jih gg. učitelja ne mogla iz šole spremiti v cerkev, jih postaviti pred oltar in zraven njih biti pri božjej službi? Slišal sem praviti, da postava tako zaukazuje.

Iz Kotmarevesi. (Tatvine; — nemškoliberalci; kmečki zbor.) Tri večere zaporedoma je bilo v našej seseščini pokradeno. V petek pred Šmartnico so vlomili pri Merinjaku blizo cerkve v štacuno, pa bili odpodeni. Gospodar sam je tata, ko je ravno skoz okno lezel, še za nogo vjel, pa ga ni mogel zdržati. Pobrli so kakih 300 cigar pa nekaj drobiža. V saboto po noči je pri Iljnu zibnila konjska oprava, — v nedeljo potem so pa oropali cerkvico v Velinjivesi, podružnici Bilčovske fare. Ravno na Šmartinovo nedeljo je bilo v novo popravljenej cerkvi prvo sv. opravilo. Farmani so bili kaj veseli, po noči pa je bila cerkev oropana. Pobrli so pranje, medenino in srebrnino, še lunico iz monstrance. Bog ve, kam so lumpi djali presv. Rešnje Telo. Ponedeljek zjutraj so ljudje našli na brajdah blizo Celoveca zraven velike ceste nekaj cerkvenega pranja. — Naši nemškoliberalni Slovenci so se v šoli „Celjskega lisjaka“ že marsičesa naučili. Sosedje mi bi pa le radi imeli, da bi več marali za cerkev in božje reči, ne pa ob nedeljah in praznikih puško na ramo in hajdi v hosto. Da bi bolj skrbeli, naj bi se občinske rajtente napravile ob pravem času, ceste, ki so zdaj tako, da je jojmene, bolj ravnale in več tacih reči. — Ni dolgo, kar smo imeli pri Iljnu zbor tukajšne kmetiške podružnice. To je res vse hvale vredno, da se gospodje iz Vetrinj potrudijo nas kmete podučevati, res potrebujemo v marsičem nauka. Pa

velika večina med nami Slovenci je takih, ki čisto nič nemški ne znajo ali jo le težko lomijo. Žal nam je torej, da slovenske priloge kmetiška družba ne izdaja več in da tudi pri zborih po slovenskih krajih g. tajnik podučuje le samo nemški, ker je trd Nemeč in ne zna z nami govoriti v domačem jeziku. Plačujemo pa tudi mi Slovenci ravno tako kakor Nemci.

Iz Borljan pri Zili. (Č. g. Šusterju v slovo!)

Zakaj ste, oče, nas zapustili,

Zakaj podali se proč od nas?

Saj smo iz srca Vas vsi ljubili,

In le prehitro minul je čas!

Ko oče za svoje otroke skrbi,

Takó ste tud Vi za nas skrbeli;

On dobro in hudo z njimi deli,

Želi, da bi mir med seboj imeli.

Ker vemo, da Vas nazaj ne bo,

So žalosti srca nam potrta;

Ozira za Vami se solzno okó;

In cerkev ostaja nam zaprta!

Le redko zvonov se glas še čuje,

In tiho, žalostno je pri nas;

Mars'ktera mamica zdihuje:

„Oh kako dolg je zdaj ta čas!“

Zahvalo našo Vam za slovó!

Naj Božji blagoslov z Vami hodi!

Zdaj mi brez pastirja čreda smo, —

Vodnik sam Jezus zdaj nam bodi!

P—k.

Iz pod Ojstre. (Pomanjkanje duhovnikov; velika nesreča; žitarec.) Že je 90 let od tega, da imamo tukaj v Št. Lipši zmiraj svojega duhovnika. Pred 100 leti spadala je naša fara pod žitarsko faro. Kakor sedaj slišimo, in žali Bog, da je resnica, nas bodo naš gospod župnik zapustili, ki so 32 let prav skrbno opravljali našo faro. Ob novem letu podali se bodo v pokoj. Kakor dalje slišimo, bodo hodili gospod iz Doberlevasi nam vsako četrto nedeljo opravljat Božjo službo. Tako zna ostati šentlipška fara, ki šteje blizo 1000 duš, dalj časa brez domačega duhovnega pastirja. — Pretečeno saboto, to je 17. novembra padel je skoraj največji posestnik v naši fari, Lorenc Rigelnik, po domače Benetek, v Zagorji iz peter na gumno tako močno ravno na glavo, da se mu je glava preklala in v nekoliko urah potem bila je smrt. Brez vse zadnje volje zapustil je ta nevtrudljivi gospodar razen vdove še 5 malih otrok. Osem dni poprej pokopali so mu prvega sina, ki je bil 11 let star. Zbolel je nagloma in v 2 dneh je že umrl. Skrbni mož je zlo žaloval po svojem sinu in o j velka nesreča, 8 dni potem je sam šel v večnost. Ranjki je bil tihega obnašanja, nikdar ni nikogar razžalil, nikdar se ni bahal ali hvalil, večkrat ga je bilo slišati: jes sem revež. Pa v resnici on ni bil revež, vsega je imel dosti. Še le 36 let star, pa je že precej prigospodaril. Ranjki imel je svoj dnevnik, v katerega je vpisoval vse dohodke in potroške celega leta, in tako je konec leta račun naredil, koliko je celo leto prigospodaril. Naj bi še drugi tako delali. Naj v miru počiva. — Žitarec se nam je pa letos dobro obnesel. Ni ga ravno veliko, pa kar ga je, je dobra kapljica. Že več kot 10 let ni grojzde nikdar popolnoma moglo dozoreti, in tako postal je žitarec zmiraj bolj kisel in prišel je zato

ob kredit in veljavo. Bode naj posebno tistim na znanje, katerim jed ne diši. Da žitarec želodec ozdravlja, to je že znana reč.

Iz Modgorij. (Tatvine.) Imamo javeljne takih ciganov med seboj, da bi svojim sosedom kradli. Prej ko ne se je kak potepuh pripletel v naše hribe. Dvakrat je bilo zaporedoma pokradeno. V Modgorjah blizo cerkve sta zibnila iz veže 1 biren jarice in 1 biren fižola. V Goričah pri Pogradu pa je pri Koharniku v hlevu nekdo zaklal kozo in vse odnesel, le čreve je na hlevskih durih pustil. Žandarja pridno zasleduje tata, pa ga še ni mogla zgrabiti.

Iz Maribora. (Dominkuševa svečanost.) Slovenci v Mariboru smo imeli dne 11. novembra t. l. kajlepo svečanost. Slavili smo namreč ta dan blagega rodoljuba in vrlega boritelja za pravice Slovencev, g. dr. Dominkuša, kteremu so presvitli cesar poklonili Franc-Josipov red. Zbralo se nas je bilo zvečer ob 8. uri nad 70 v lepo okinčanih sobah tukajšne Čitalnice, da smo čestitali gospodu odlivancu. Gostje iz Ptuja, Središča, Sevnice, Slov. Gradca in mariborske okolice bili so navzoči. Predsednik slavnostnega odbora g. prof. Lavtar otvoril je ob 8 $\frac{1}{2}$ uri svečanost ter zaklical Nj. Veličanstvu presvitlemu cesarju, kteri vse svoje narode enako ljubijo, trikratén živio. Potem pa je v jedernatem govoru naslikal zasluge gospoda slavljencea, ktere si je pridobil kot iskren rodoljub, dobitnik in podpiratelj učeče se slovenske mladine in kot neumoren boritelj za svete pravice slovenskega naroda.

„Vse ga slavi, vsi so vneti,
Zvezda se na prsih sveti,
Cesar clo ga sam časti.

Kdo je mar?

Zagrmino: Čast očine,

Sicer slovenski oratar!“

Tako je namreč končal g. predsednik svoj govor ter zaklical gospodu slavljencu živahen slava, čemur so navzoči gostje gromovito pritrdili. Ko so slava- in živio-klici potihnili, izročila je gospodičina Olga Berdajsova v imenu mariborskih Slovenkinj g. odlikovancu krasen šopek. Gospod slavljencec se je sedaj, — živo ganjen — zahvalil za skazano mu čast ter povdarjal, da še Slovenci nimamo vseh pravic, ktere nam grejo po postavi. Da jih dobimo, na to moramo delovati vstrajno in neutrudljivo. Končaje svojo besedo, vzkliknil je: Živela naša domovina! Za tem je prebral g. predsednik 34 brzogovornih čestitk, ktere so bile došle iz vseh krajev slovenske zemlje. Govorili so med drugimi gg. dr. Šuc, dr. Radej, dr. Gregorec, dr. Mlakar, notar Veršič, Urbanec in dr. Jurtela. Pozabiti tudi ne smem vrlih pevcev, ki so popevali med svečanostjo lepe mile slovenske pesmi. Njim gre vse priznanje in najlepša hvala. Živeli slovenski peveci!

Iz Ljubljane. *) (Predrzen napad. — Franc Remec †.) V trnovskem farovžu je neki neznan klataž zabodel kuharico z nožem. Pri tem se je zvrnila še petrolejsko svetilnica po kuharici, da je začela nje obleka goreti in se je uboga ženska močno opekla, akoravno so prišli na njeno upitje gospodje na pomoč in so ogenj pogasili. Hudobni napadovalec pa jo je med tem popihal. Ne ve se

*) Zakasnjeno.

še, ali je to storil iz kake stare jeze, ali iz katerih drugih nagibov. Kuharica je tako hudo ranjena in opečena, da bo težko okrevala. Čezdalje več je tistih žganjarskih potepinov, ki deloma kradejo, deloma beračijo; kar dobijo, pa požnejo po grlu v žganjarskih beznicah, kakor so pri Lasniku, v Pichlerjevem „kevdru“ in po mnogih specerijskih prodajalnicah, na sramoto celega mesta in na pogubo nižega ljudstva! Škoda je za vsaki krajcar, ki se takemu beraču da, kajti s tem se ne podpira revščina, ampak podpirajo se edino le lastniki omenjenih beznic, med katerimi so nekteri premožni gospodje, pa jih nič ni sram take obrtnije! — Pred kratkim smo tukaj pokopali vrlega rodoljuba, gosp. Franceta Remca. On je bil telegrafski uradnik, in sicer tako uren v svojem poslu, da ga je malokateri prekosil. Služba telegrafska je že sama na sebi silno težavna, posebno pa še v Trstu, kjer se dela noč in dan. Ranjki France pa je bil tako priden, da je še nad svojo dolžnost delal na težavnem Hughes-aparatu, in to je bila gotova smrt. Prosil je za premeščenje v Ljubljano, kar se mu je tudi dovolilo, pa zdravje bilo je že spodkopano; prišla se ga je jetika — gotova smrtonosnica! France Remec je bil blaga duša, značajan rodoljub. Tudi na slovniškem polju bil je delaven ter prestavil več lepih povesti iz ruskega v slovenski jezik. Naj v miru počiva, bil je poštenjak!

Iz Idrije. (Nekaj o rodovini Jetmarovi.) Tudi za nas Iderčane je bila žalostna novica, ko smo v „Miru“ brali, da so g. Mohliški fajmošter Jetmar umrli, kajti bili so naš Iderski rojak. Njih oče so prišli iz Češkega v Idrijo, in so bili tukaj inženir in nadgojzdar. Iderčani ne morejo pozabiti tega gospoda, ker so bili tako dobri za vse ljudi. Takrat smo še smeli koze rediti in po c. k. pašnikih pasti. Če je kdo potreboval drv ali lesa, gotovo je izprosil. V cerkvi se ta gospod niso sramovali, na koru gosti z drugimi godci. Tudi gospa Jetmarjeva je bila kaj dobra in usmiljena. Po želji matere sta se dva sina izučila za duhovski stan. Eden od teh je nedavno pokopani župnik Mohliški. Kako se je godilo drugim sinovom, ne vem povedati; bili pa so vsi v dobrih službah. Ta poštena rodovina je res vredna, da se drugim postavi v izgled.

Iz Dobjega. (D vojna nagla smrt.) 8. t. m. je v Mojstrani neka 74letna žena prav nanagloma in nepričakovano umrla. Stregla je imenovani dan še svoji bolni sestri in otroke je zibala. Popoldne pa jo prime hud krč in v eni uri je bilo po njej. V ponedeljek potem, 12. t. m. pa je nek 27leten drvar, ko je ravno šel v goro, kar na poti se zgrudil in na mestu mrtev obležal. — Tu se vidi, da pred smrtjo nobeden čas in nobena starost ni varna, in da je treba vsaki dan moliti: Nagle, neprevidene smrti reši nas, o Gospod!

Iz Boh. Bistrice. (Gosp. župnik so pomiloščeni! — Naša cerkev.) Dolgo že smo pričakovali in srčno želeli, ali danes se nam je spolnilo. Naš preljubljeni in občespoštovani gospod župnik Janez Mesar so od Njih Veličanstva prem. cesarja popolnoma pomiloščeni. Kakor Ti bo znano, dragi bralec, bili so g. župnik obsojeni od deželne sodnije v Ljubljani na štiri mesece ječe, ker so bili krivega spoznani, da se je nova cerkev podrla in zraven še velika druga nesreča pripetila. Ža-

lostni so sprejeli gospod župnik to obsodbo, ali v voljo Božjo so se udali ter mirno pomoči od zgoraj pričakovali. In glej, res jim je tudi došla, ker Njih Veličanstvo presvit. cesar so jih popolnoma oprostili. Ta vesela novica je razveselila nas vse farane in ne samo nas, ampak gotovo tudi vso Bohinjsko dolino, ker g. župnik si je res pridobil velike zasluge za nas Bohinjce, ker on nam je upeljal sirarstvo, s katerim si marsikateri krajcar pridobimo. Zato ga vsi prav spoštujemo in presrčno ljubimo, kakor hvaležni otrok svojega dobrega očeta ljubiti mora. Kdo se toraj ne bo veselil tega veselega sporočila, da pomilosteni so naš preljubljeni gospod duhovni oče, ki v resnici toliko skrbé za naš dušni in telesni blagor. Kdo nam bo pa tudi zameril, da danes polni veselja in radosti zakličemo našemu predobrotljiveму in milostljivemu vladarju Njih Veličanstvu presvit. cesarju: Bog Vam povrni predobrotljivi naš Vladar, naš presvit. cesar Franc Jožef, veliko dobroto, katero ste skazali nam Bohinjcem s tem, da ste nam darovali za našo novo farno cerkev 500 gld., še bolj pa, da ste nam pomilostili našega predraztega gospoda župnika ter njemu in nam odvzeli veliko žalost. Kdo bo pa tudi zameril našemu očetu, da se on danes in vselej veseli te vesele novice in velike milosti, on ki je bil pripravljen dati za nas vse, ja vse prestati in pretrpeti, on ki je bil popolnoma vdan v voljo božjo, ki se je vselej sebe in tudi nas tolažil s tem, da je rekel: „Bog bo že tako naredil, da bo vse prav“. Bog je res tako naredil, prost je naš preljubljeni oče, in on zdaj prost tega križa, še bolj se bo poprijel pretežkega dela, zidanja, ja dovršenja naše farne cerkve, katera ne bo samo kinč naše Bohinjske doline, ampak tudi kinč Kranjske dežele, on gotovo tudi poprej ne bo nehal pri tej njemu toliko priljubljeni cerkvi, da bo po težavnem in britkem, ja trudopolnem delu pokleknil pred oltar našega farnega patrona sv. Nikolaja in tam s radostnim srcem zahvalil Boga, zahvalo pa tudi zapel vsem dobrotnikom naše farne cerkve ter rekel: Tebe o Gospod zahvalimo — Te Deum laudamus.

Iz Primorja. (Dajte nam boljše domovinsko postavo!) Znano je, da je v Primorju velika razlika med deželo in njenim glavnim mestom. Prebivalci na deželi so revni, v nekterih krajih na Krasu in v Istri celo siromašni, v Trstu pa je velika bogatija. Zato je vsak srečen, če zamore v Trstu kako službo dobiti. Res jih tudi dosti tje gre in mnogim se v mestu dobro godi. Čudno je pa to: če Kraševce v Trstu prav 30 ali 40 let živi, če ves zaslužek tam pusti in vsa občinska bremena nosi, vendar mu nočejo dati domovinstva; ako zboli, mora njegova domača občina zanj plačevati, akoravno morda nikoli nič ni storil za njo. To pa ni samo s Trstom tako, to je povsodi, da se mesta branijo, sprejemati ljudi v občino, davke jim pa znajo nakladati. Dokler je tak človek pri moči in zdravji, koristi le mestu; ako pa delati več ne more, porine ga mesto ali pa fabrika od sebe, tudi njegovih otrok noče poznati, — vsi taki pridejo potem rojstni občini na žlico. Morala bi biti postava, da kdor je na pr. deset let živel v kakem kraju, prisedel si je s tem domovinstvo. Veseli nas toraj, ker slišimo, da hoče vlada predložiti tako postavo državnemu zboru.

Kaj dela politika.

Slovenski poslanci Kranjski so se zbrali v Ljubljani, da se dogovorijo, kako bodo postopali v državnem zboru. Vsi so bili te misli, da se mora izvesti ravnopravnost za vse Slovence. Potem se volili iz svoje srede sedem odbornikov, kateri vsi v Ljubljani stanujejo in imajo nalogo, vedno čuvati in varovati politične pravice Slovencev. V ta odbor so voljeni: Grasselli, dr. Poklukar, dr. Vošnjak, Klun, Murnik, dr. Bleiweis in Šuklje. To je prav vesela novica, in dostavljamo le to željo, naj bi ta odbor ne pozabil nas Koroških Slovencev! — Finančno ministerstvo bo dalo tiskati slovenske menjice in ustreže tako prošnji slovenskih posojilnic na Štajarskem in Kranjskem. Nemškopemski poslanci so se zbrali v Pragi in se izrekli za to, naj se sodnijski in politični okraji ločijo po narodnosti. To bi želeli tudi mi Koroški Slovenci, da bi se namreč slovenske občine Št. Pavelskega okraja pridružile k sodnji, ktera naj bi se na novo ustanovila v Spodnjem Dravbregu; in tako bi se naj uravnale tudi druge sodnije, kjer je mogoče. Kjer pa ni mogoče, naj se nastavijo taki uradniki, ki so obeh jezikov zmožni. — Državni zbor bo menda novo domovinsko postavo v pretres vzela. Hočejo to postavo tako spremeniti, da se mora vsakemu podeliti domovinstvo, kdor v kakem kraju že toliko in toliko let živi. (Glej dopis iz Primorja.) — Vogerskem zboru so sklenili postavo, da se smejo judi in kristjani med seboj ženiti; ljudem pa ta postava ne dopada.

„Krivi prerok“ Mahdi premagal je v hudi bitki egiptovsko vojsko. Angleži so v veliki zadregi, ker so mislili, da imajo Egipt že v žepu, pa jim je račun prekrizan.

Vojska med Francozi in Kitajci se je začela. V Tonkinu je vse polno morskih roparjev, ki prežijo na francoske barke. Francozi so v hudih stiskah.

Rusija in Nemčija ste se porazumeli; nemški cesar sam je rekel, da se ni bati vojske med Nemci in Rusi.

Francozi pa hudo zabavljajo na Nemce. Republika zatira katoliške škofo. Za to je zmirom več takih, ki bočejo republiko odstraniti in si kralja postaviti za vladarja.

Gospodarske stvari.

Proti trdovratnim kravam,

ki nočejo mleka puščati, vam priporočam ta-le pomoček: Dajte jej kislega mleka. Ko je krava posodo izpraznila, začne jo lizati, kmalo potem bo mleko izpustila iz vimena. To naredi skozi dva tedna, potem bo krava čisto pustila svojo napako.

M. Bobnar.

Splašeni konji

se dajo hitro ukrotiti, če jim kak prt ali kaj drugega na glavo čez oči vržeš, da jim pogled vzameš.

M. Bobnar.

Kako se zrak v kletih čisti.

Sadje se navadno shranjuje v kletih (kev-drih). Vendar pa ni dobro, v tisti shrambi imeti

sadje in mesovje. Še več pa je gledati na čisti zrak v kletih. V zaduhlih, mokrotnih kletih se vse pokvari in jame gnjiti, posebno če so stene zaraščene s tistim škodljivim mahom, ki kar po gnjilobi diši in res tudi naredi, da vsi sadeži v kletih gnjiti začnejo. Najboljša pomoč zoper vse te neprilike je ta, da se v kleti zmirom skrbi za čist zrak. V ta namen je dobra pomoč klorovo apno (chlorkalk). To apno potegne mokroto na sebe, tako da se kar staja. Če je že močno stajano, postavi se k ognju, da voda izpuhti, in potem je spet dobro.

Da se pokonča škodljivi mah, priporoča se, stene namazati z manganokislenim kalijem (übermangansaures kali). Še boljši kup pa pride, ako se na železni posodi nekaj žvepla zažge. Žveplo potegne na sebe kislec iz zraka in s tem umori mah. Žveplo pa se spremeni v žvepleno kislino, katera kot sopar (gas) izpuhti, če se odprejo vrata in okna. Najcenejši pomoček pa je zeleni vitriol. Ta se v vodi raztopi in potem se s to vodo namazejo stene. Ves mah se posuši. Kedar jeseni ali vigredi veter piha, je dobro odpreti okna in vrata, tako se klet prav dobro prezrači. „P. L.“

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

5. Dekanija spodnji Rož.

Lepa in prijazna je spodnja Rožna dolina ob južnem bregu Drave. K dekaniji spodnji Rož spadajo pa tudi silne gore, ki ločijo Koroško od Kranjske na obeh straneh ceste čez Ljubeljski klanec.

Tu se razprostira lepa, rodovitna dolina, tam dere mogočna Drava; tam spet kipijo proti nebu visoke gore. Tujeji radi obiskujejo Rožno dolino, saj iz Celovca ni daleč tje.

Zdaj se govori, da bodo zidali železnico iz Celovca v spodnji Rož. Fare in kuracije, ki spadajo pod to dekanijo, so sledeče: Kapla (Kappel an der Drau, Windisch-Kappel), Sveče (Suetschah), Zavrh (Bärental), Št. Janž, Slovenji Blajberg (Windisch Bleiberg), Ljubel, Borovlje (Ferlach), Podljubelj (Loiblhammer), Glinje, (Gleinach), Bajtiše (Waidisch), Sele (Zell), Šmarjeta na desnem bregu Drave; na levem pa so: Golšovo (Gölschach), Žihpolje (Maria Rain). Kotmara ves (Köttmannsdorf) in Bilčoves (Ludmanskendorf).

V Svečah je doma rodoljubna rodovina Einšpielerjev, ki je dala Krški škofiji pet duhovnikov, V starih bukvah se bere, da so se Sveče imenovale prej Vrbice. Turki so pa ime prekrstili v „Sveče“ t. j. svet kraj; pravljica pravi, da se je turškim konjem vdiral do vampa, da niso mogli v cerkev, da bi jo oropali. Toraj so Turki vpili: „svet kraj! Sveče!“ — V Št. Janžu pa je v velikem oltarju podoba D. M., ki ima čez obličje veliko rano. Neki Turk jo je menda mahnil s sabljo.

Rožna Bistrica (Feistritz im Rosenthal). Tu so grof Eggerjeve fužine za železje in cvečen (drot). Leta 1813 so se v Bistrici „kamljali“ naši s Francozi. V spomin te bitke je postavljen na hribu železen križ. Francozi so prihruli iz

Kranjskega in zajeli naše lovce, ki so na nje streljali iz skednja in se niso hoteli podati. Razkačeni Francozi so skedenj zažgali in naši so vsi zgoreli.

Podljubelom so tudi fužine.

Cesta čez Ljubelj dodelala se je leta 1728 pod cesarjem Karolom VI. Na vrh klanca na Kranjski meji stojita dva kamnita stebra.

Borovlje (Ferlach) so znane celemu svetu. Tukaj so skor vsi možki puškarji, pileji, nožarji in izdelujejo vsakovrstne puške in drugo železno orodje, ter prodajajo daleč po širokem svetu. Pravijo, da so že v 16. stoletju tukaj puške delali in sicer da so nizozemski (holandski) puškarji zanesli puškarsko obrtnjvo v Borovlje. V novejšem času so Borovci dobili obrtno šolo in c. kr. poskušalnico za cevi (Probieranstalt). Tedaj so cevi vse preskušene in se nobenemu kupcu ni treba bati, da bi dobil iz Borovelj slabo cev, ktera bi se mu raznesla pri strelu. Puške so nekatere prav po ceni, druge zopet dragocene, kakoršno je blago in delo.

Na levem bregu Drave gleda čez celo dolino lepa romarska cerkev v Žihpoljah, kamor prihaja mnogo romarjev. Ta kraj je kaj prijazen, razgled po Rožni dolini prekrasen. V cerkvi so lepe slikarije in nenavadno lepa monstranca. Ta je narejena leta 1659, ima podobo drevesa in med vejami se vidijo obrazki iz Kristusovega trpljenja. Tudi se kaže in poljubljati daje neka monstranca, v kateri je sveta kri. Blizo cerkve živel je nekdanj pobožen puščavnik, kterega se ljudska govornica še zdaj spominja.

Blizo Žihpolj stoji na silni skali grad Humbek (Hollenburg), od koder se lepo vidi v Rožno dolino in na strme gore ob Kranjski meji.

Smešničar.

Učitelj: „Povej mi, Jožek, ali ima človek prosto voljo ali ne?“

Jožek: „Človek nema proste volje; zakaj ko bi jes imel prosto voljo, danes bi ne bil prišel v šolo.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem: Gospodje Huth, Strauss in Rainer so prosili, naj se jim dovoli, zidati železnico iz Št. Janža pri Mosteci v Velikovec. — V Zabrdeu se je 20leten fant po nesreči ustrelil, ko se je igral z revolverjem. — V Hüttenbergu sta se ponesrečila dva rudarja. — V Beljaku se je meščanski sin vlegel na šine, da ga je vlak povozil. — Čebele kradejo pri Grabstani in v Timenici. — V Čuti pri Št. Janžu se je 3leten fantič do smrti opekel.

Na Štajerskem: Na Vranskem so ustanovili posojilnico. Prav tako! — Pri volitvah za Ptujski okrajni zastop so v velikem posestvu zmagali nemčurji iz mesta, pa le z majhno večino! pri malih posestnikih pa niso nič opravili, tam so zmagali Slovenci. — V Mariboru so umrli č. g. prošt Franc Sorčič. — Grajščino Hallerschloss je od kneza Wrede kupil nemškoliberalni poslanec Suess iz Dunaja. Škoda; spet en nasprotnik več!

— V Št. Jurji pod Tabrom je posestnik Ozebek ubil posestnika Lebarja. — V Celji so slovenske otroke iz okolice kar iz prvega razreda vzeli v četrty razred, samo da so jih na nemško šolo v mesto zvabili. Potem se pa hvalijo, kako slovenski otroci silijo v nemške šole!

Na Kranjskem: Beseda na čast in spomin dr. Janezu Bleiweisu v ljubljanski čitalnici je bila zelo lepa. — V Litiji se je do smrti pobil konduktar pri železnici. — Na Kodelovem pri Ljubljani so s špiritom izžigali vinski sod, pa sod se je razletel in ubil delavca Celerja. — Nek mestni poletar v Ljubljani je otroka udaril z lopato po glavi in ga smrtno ranil. — Živinjski sejm sv. Katarine v Zatični bil je močno obiskan, živina zelo draga. Dobro za kmete! — Cesto iz Krškega v Kostanjevico misli menda vlada vzeti med državne ceste. — Gosp. Martinjak, okrajni sodnik v V. Laščah, dobil je od svitlega cesarja vitežki Franc Jožefov križ.

Na Primorskem: Goriški nadškof so imenovali za konsist. svotovalca č. gospode: prof. Gabrielčiča, dr. J. Flapa in prof. A. Marušiča. Čestitamo! — Nova železnica iz Trsta v Benetke pojde preko Tržiča, Červinjana, Latisane, Portogruara in San Done. — Vrt za slovenske otroke v Gorici (malo šolo) so nedavno slovesno odprli. Vpisanih je 35 otrok. Skrbelo se bo gotovo, da bo ta vrt izrejal otroke v krščanskem duhu. — Vrlo dobro deluje delavsko društvo v Trstu; zdaj prireja že njegov ženski oddelek veselice. Tako se utrjuje slovanski duh v Trstu.

Na Hrvaškem: Pošto oropali in voznika umorili so tolovaji blizo Koprivnice. — Mestni zbor Zagrebški je dal 200 gl. za „Narodni dom“ v Ljubljani. Slava mu!

Na Českem: Česka šolska maticea ima 185.000 gl. premoženja, šteje 15.000 družabnikov in podučuje 7500 otrok. — Cesarjevič Rudolf s princezinjo Štefanijo ogledala sta si novo narodno gledališče v Pragi.

Na Ogerskem: Psi so strgali nekega človeka v Pešti.

Na Ruskem: Ruska vlada ustanovila je več štipendij za slovenske, hrvaške, srbske in bolgarske študente, ako se hočejo učiti na ruskih visokih šolah in potem tam stopiti v državno službo. Lep izgled za druge vlade.

V Švici: Iz Švice se ljudje močno selijo v Ameriko. Lani jih je šlo 13.000, največ kmetov in rokodelcev. — Na Ženevskem jezeru ste dve barki trčili. Ena se je potopila; nekaj ljudi so rešili, čez 20 pa jih je utonilo.

Na Angleškem: V Londonu so prijeli nemškega puntarja, ki je hotel nemško poslaništvo s „peklenkim strojem“ pognati v zrak. — Avstrijska barka „Mimi“ potopila se je v morji med Evropo in Ameriko. Angleški mornarji so nekaj Avstrijancev rešili, njih večina pa je našla smrt v valovih. — Davis, uradnik neke Banke v Londonu, je pokradel za polj milijona vrednostnih papirjev in denarjev in potem pobegnil, najbrž v Ameriko.

Drobnosti. Evropa šteje zdaj 40 vladarjev, med temi jih je 22 v Nemčiji. Med vladarji je 1 papež v Rimu, 3 cesarji (naš, ruski in nemški), 13 kraljev, 1 kraljica (Angležka), 6 velikih vojvodov in 10 knezov. Najstarejši je nemški cesar s

86 leti, najmlajši pa španjski kralj s 25 leti. — Pri poštnih hranilnicah se bo odslej takim, ki imajo denar uložen, na njih željo takoj izplačalo do 20 gl., ne da bi morali dva do tri dni čakati, kakor do zdaj. Vložnik mora pa bukvice seboj prinesiti, da se vpiše, koliko je vzel nazaj in koliko mu še ostane vloge.

Poslano. *)

Rojaci!

Kakor vsak narod, imamo tudi mi Slovenci središče vsega narodnega življenja in to je — bela Ljubljana.

V Ljubljani, v osrčji vseh slovenskih dežel, stekajo se vsi naši življi in vsak domoljub, naj si biva v njenem obližji ali daleč tam na meji domovine, ozira se zaupno k njej.

In če nas čestiti obiskovalci, hoteči ogledati si glavno mesto Slovenstva, poprašujejo po naših znamenitostih, nemamo jim pokazati ničesar, o čemer bi s ponosom mogli reči: To je naše! Ni ga namreč v Ljubljani znamenitega spomenika, ni narodnega gledališča, niti nobenega družega kulturnega zavoda, sploh: nikake zgradbe, ki bi pričala o našem živobitju in napredovanju.

Iz vseh teh uzrokov namenili smo se bili torej, postaviti poseben „Narodni dom“. Od vseh stranij, kakor iz ožje domovine, tako tudi, da! še mnogo več iz inih slovanskih dežel, zlasti iz Českega, prihajajo nam dan na dan dobrodelni darovi, naročila in novci za loterijske srečke, spremljevani z iskrenimi pozdravi in voščili ter navduševalnimi opomini k vztrajnosti! — Razven tega podpisalo in tudi že uplačalo je več rodoljubov znatno število deležev, v to svrhu ustanovljenih. . .

Denarni temelj našemu podjetju je torej zagotovljen!

Vendar da se črtež izvede na popolnem trdni postavi, v primernej velikosti in v lepi obliki, — treba je doseči prvotno določeno glavnico, svoto, s katero se delo ne bode samo začelo, temveč tudi dostojno dovršilo.

Zaradi tega obračamo se torej zopet do vas, vrli rojaci, z nujno-uljudno prošnjo:

Pristopite k žrtveniku našega rodoljubnega podjetja in darujte vsak po svoje moči! Komur je usoda podelila v last bogastvo, položi naj znaten, svojemu premoženju primeren delež ali dobrodelni dar; čegar imetje pa je oskromno, daj kolikor more! Vsakdor odštej svoj domoljubni novc in ne izgovarjaj se nobeden: „Kaj meni mar Ljubljana in njene brige!“; kajti z veliko večjim pravom mogli bi to vprašati daljni naši bratje, ki nam pošiljajo svoje darove sem doli od — Krkonoš in Šumave in sem gor iz — Belegrada! Pomisli vsakaternik, da s svojim doneskom, in bodi še toli nezaten, ne pospeši samo vzgrajenje „Narodnega doma“, ki bode končno lastnina vsega Slovenstva, temveč da ž njim izpove in dokaže svojo narodno zavest, brez katere se nema prištevati razbornim Slovencem.

*) Naj se nam ne zameri, da smo oklic zavolj pičlega prostora nekoliko okrajšali. Vredn.

Glejte! bliža se čas — loterijskega žrebanja: kupujte torej srečke!

Zimska doba privede nam kmalu svoje veselice! kder ste zbrani — bodi si okrog ženitovajske mize ali v plesnej dvorani, pri kratkočasnej igri ali v resnih društvenih zborih — povsod in ob vsakej priliki spominjajte se našega rodoljubnega podjetja in — marsikateri goldinar, ki nam zdrzne zdaj po nepremišljenem z roke, pritekkel bode v nabiralne pušice za „Narodni dom“!

Podajmo si roké ter pokažimo svetu, da smo zaveden, razumen, požrtvovalen in složen narod! Združimo vse svoje moči, da se uresniči dejansko naš slovenski pregovor:

„Zrno do zrna pogača,
Kamen do kamna palača“.

In v to pomozi Bog in požrtvovalnost slovenska!

V Ljubljani, v 15. dan novembra 1883.

Odbor društva „Narodni dom“.

Loterijske srečke

Gradec	81	42	36	43	84
Trst	47	51	39	59	50

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 80	4 —	3 65	3 66	3 92	3 75	4 —	3 81								
Rž	3 10	3 20	2 85	2 99	2 68	2 95	3 —	3 6								
Ječmen	2 68	2 50	2 30	2 68	—	2 50	2 70	2 41								
Ajda	2 7	2 15	2 35	2 44	2 —	—	2 40	2 41								
Oves	1 48	1 30	1 53	1 46	1 42	1 50	1 60	1 50								
Proso	2 68	—	—	—	—	—	—	—								
Kaša	4 49	—	—	4 27	—	—	4 90	4 22								
Turšica	2 7	2 80	2 15	2 56	2 5	2 50	2 50	2 41								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel	4 39	3 50	—	—	—	—	4 20	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—								

Na birne se plača v Celovci: pšenica po 6 gold. 06 kr., rež 5 gold. 09 kr., ječmen 4 gl. 26 kr., hajda 3 gold. 42 kr., oves 2 gold. 34 kr. kaša 6 gl. 42 kr., turšica 3 gl. 47 kr., fizol 6 gl. 83 kr. Rež in turšica ste od zadnjic nekoliko poskočili Frišen špeh je po 70 do 75 kr., 80 do 82 kr. pokajen; masla kilo 1 gl. 10 kr., putra 95 kr., mast 88 kr. 100 kil sena je po 2 do 3 gl., slame 1 gl. 80 do 2 gl. 20 kr. Drva imajo navadno ceno. Meso je zmirom koj drago in ni upati nižih cen, ker prihaja toliko tujih kupev iz Bavarske in iz Laškega po našo živino. To je sreča za kmeta, saj drugje nema iskati denarjev, če jih pri živini ne dobi. Kmetje, oskrbite si toraj lepo živino!